

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 1/7

FACULTATEA MEDICINĂ 2

PROGRAMUL DE STUDII 0912.1 MEDICINĂ

CATEDRA DE MEDICINĂ SOCIALĂ ȘI MANAGEMENT SANITAR "NICOLAE TESTEMIȚANU"

APROBATĂ

la ședința Comisiei de asigurare a calității și
evaluării curriculare facultatea Medicină

Proces verbal nr. 10 din 18.06.20

Președinte dr. hab. șt. med., prof. univ.

Suman Serghei

APROBATĂ

la ședința Consiliului Facultății de
Medicină 2

Proces verbal nr. 4 din 23.06.20

Decanul Facultății dr. șt. med., conf. univ.

Bețiu Mircea

APROBATĂ

la ședința Catedrei de medicină socială și management
sanitar "Nicolae Testemițanu"

Proces verbal nr. 7 din 22.01.2020

Șef catedră dr. hab. șt. med., conf. univ.

Raevschi Elena

CURRICULUM

DISCIPLINA MEDICINĂ SOCIALĂ ȘI MANAGEMENT

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Chișinău, 2020

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 2/7

I. PRELIMINARI

- **Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității**

„Medicina socială și management” este o ramură a medicinei care se ocupă cu studiul stării de sănătate a populației în corelație cu factorii sociali care o influențează și formelor de organizare a sistemului de asistență medicală. Pentru medicina socială și management este specifică cercetarea aspectelor medico-sociale ale maladiilor, precum și a eficienței și eficacității măsurilor de prevenție și control întreprinse la nivel populațional. Managementul studiază formele și metodele contemporane de organizare, planificare, economie, finanțare, analiză, evaluare și control al activității instituțiilor medico-sanitare din sistemul sănătății. Disciplina "Medicina socială și management" include un șir larg de metode demografice, epidemiologice, statistice, sociale etc., utilizate în analiza stării de sănătate a populației și a factorilor determinanți ai stării de sănătate.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Însușirea principalelor metode aplicabile în evaluarea stării de sănătate a populației, precum și a abordărilor de prevenire și control al bolilor netransmisibile. Stăpânirea problematicii de bază privind organizarea sistemelor de sănătate în lume, asimilarea cunoștințelor teoretice și practice privind structura organizațională și particularitățile de funcționare ale sistemului de sănătate din Republica Moldova.

- Limba de predare a disciplinei: română, rusă, engleză, franceză

- Beneficiari: studenții anului IV, facultatea Medicina I și II, **specialitatea Medicină**

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	U.08.O.075		
Denumirea disciplinei	Medicină socială și management		
Responsabil (i) de disciplină	Raevschi E., Badan V., Penina O.		
Anul	IV	Semestrul/Semestrele	VIII
Numărul de ore total, inclusiv:			60
Curs	20	Lucrări practice/ de laborator	
Seminare	30	Lucrul individual	10
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	2

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

- ✓ **la nivel de cunoaștere și înțelegere:**

- să cunoască și să utilizeze adecvat noțiunile specifice disciplinei, precum și a conținuturilor teoretice și practice ale acesteia;
- să cunoască determinanții și indicatorii de măsurare a sănătății populației;
- să cunoască metodele de măsurare a fenomenelor demografice și să înțeleagă principiile analizei demografice a stării de sănătate a populației;
- să cunoască factorii determinanți ai procesului de îmbătrânire demografică a populației și consecințele medico-sociale ale acesteia;
- să cunoască tipurile morbidității în funcție de sursele de date și documentația de evidență a acesteia;
- să cunoască Clasificarea Internațională a Maladiilor (CIM) și modul de codificare a maladiilor și a cauzelor de deces conform Reviziei a X-a a CIM.
- să cunoască factorii de influență asupra nivelului de incidență și prevalența și să înțeleagă interrelația dintre incidența și prevalența;
- să cunoască nivelele de prevenție aplicabile bolilor netransmisibile;
- să cunoască aspectele medico-sociale ale bolilor netransmisibile în țările dezvoltate și în curs de dezvoltare;
- să cunoască tipologiile și caracteristicile sistemelor de sănătate în lume;
- să cunoască funcțiile, obiectivele și scopurile unui sistem de sănătate;
- să cunoască bazele legislative și normative ale sistemului de sănătate din Republica Moldova;
- să cunoască și să înțeleagă principiile de organizare și funcționare a sistemului de sănătate în Republica Moldova;
- să cunoască opțiunile de finanțare, modalitățile de furnizare și mecanismele de plată a serviciilor de sănătate;
- să cunoască indicatorii de activitate a diferitor tipuri de servicii de sănătate;
- să cunoască documentația de evidență și dare de seamă utilizată în sistemul de sănătate autohton;
- să cunoască funcțiile managementului și rolurile manageriale;
- să cunoască principiile expertizării pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă în Republica Moldova.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 3/7

✓ **la nivel de aplicare:**

- să calculeze și să interpreteze indicatorii statistici (raport, proporție, rata) în analiza stării sănătății populației;
- să calculeze și să interpreteze indicatorii demografici (statica populației, mișcarea naturală, mișcarea mecanică);
- să calculeze și să interpreteze indicatorii mortalității;
- să calculeze și să interpreteze indicatorii morbidității;
- să utilizeze corect indicatorii mortalității și morbidității în analiza comparativă a stării de sănătate a populației;
- să interpreteze prevederile legislației naționale în domeniul sănătății;
- să distingă tipurile de asistență medicală;
- să distingă și să interpreteze modalitățile de colectare a fondurilor și de plată a serviciilor de sănătate;
- să calculeze și să interpreteze indicatorii de evaluare a activității serviciilor medicale.

✓ **la nivel de integrare:**

- să fie capabil de a evalua locul și rolul Medicinii sociale și managementului sanitar în pregătirea clinică a studentului-medic;
- să fie competent de a utiliza cunoștințele și metodologia din Medicina socială și management pentru a explica starea sănătății populației;
- să fie capabil de a integra cunoștințele din Medicina socială și management cu cele clinice, în scopul realizării calitative a activităților clinice;
- să fie capabil să implementeze cunoștințele acumulate în activitatea de cercetător.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

- Cunoașterea limbii de predare;
- Cunoștințe de bază în domeniul matematicii și disciplinelor medicale fundamentale și aplicative;
- Competențe digitale (utilizarea internetului, procesarea documentelor, utilizarea MS Office Word, EXCEL, PowerPoint);
- Abilitatea de a lucra în echipă;
- Nu sunt tolerate nici un fel de alte activități pe parcursul prelegerii/seminarului; telefoanele mobile să fie închise;
- Nu sunt tolerate întârzieri la prelegeri și lucrări practice.

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Lucrări practice	Lucru individual
1.	Medicină socială și management ca știință și obiect de studiu. Aspectele metodologice ale evaluării stării de sănătate a populației și factorilor determinanți. Politici și strategii de sănătate.	4	3	1
2.	Introducere în analiza demografică a sănătății populației. Statica populației. Dinamica populației. Analiza mortalității.	4	6	2
3.	Analiza morbidității populației. Clasificarea Internațională a Maladiilor și a Cauzelor de Deces. Dizabilitatea.	2	6	1
4.	Prevenirea și controlul bolilor netransmisibile. Strategii globale de control și prevenire a bolilor netransmisibile.	2	6	2
5.	Managementul și organizarea sistemelor de sănătate. Asigurarea obligatorie de asistență medicală în Republica Moldova.	4	3	2
6.	Managementul: concepte generale. Managementul asistenței medicale.	4	6	2
Total		20	30	10

VI. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Capitolul 1. Analiza demografică a stării de sănătate a populației	

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 4/7

Obiective	Unități de conținut
<ul style="list-style-type: none">- Să <i>definească</i> conceptele fundamentale ale medicinei sociale și managementului;- Să <i>cunoască</i> importanța realizării măsurării și analizei stării de sănătate a comunității;- Să <i>demonstreze</i> capacitate de rezolvare a unor probleme practice legate de utilizarea metodelor demografice pentru analiza stării de sănătate a unei comunități;- Să <i>aplice</i> metodele de calcul al ratelor brute, ratelor specifice ale mortalității pe sexe, vârste și cauze de deces;- Să <i>integreze</i> cunoștințele în domeniul analizei demografice a sănătății populației cu alte discipline.	<ol style="list-style-type: none">1. Medicină socială și management ca știință: obiectul de studiu, scopul, sarcinile principale și metodele de investigație a sănătății populației. Factorii determinanți. Politici și strategii de sănătate;2. Introducere în analiza demografică a sănătății populației. Evenimente și fenomene demografice. Metode de măsurare a fenomenelor demografice: raportul, rata, proporția. Calculul efectivului populației prin ecuație bilanțieră. Sporul natural și migrator. Sporul anual al populației.3. Surse de date în demografie. Recensământul populației și registrul populației. Statistica vitală.4. Statica populației. Piramida vârstelor: tipuri și caracteristici. Procesul de îmbătrânire demografică a populației. Rata de dependență demografică. Problematice medico-socială a populației vârstnice.5. Dinamica populației. Mișcarea naturală. Analiza mortalității. Ratele brute, specifice și standardizate ale mortalității. Mortalitatea pe cauze de deces. Speranța de viață la naștere și tablele de mortalitate.6. Mortalitatea maternă. Mortalitatea infantilă și perinatală. Periodizare, indicatori și metode de calcul. Definițiile de "născut viu" și "născut mort" conform Organizației Mondiale a Sănătății.
Capitolul 2. Măsurarea morbidității. Prevenire și control al bolilor netransmisibile	
<ul style="list-style-type: none">- Să <i>definească</i> terminologia specifică analizei morbidității populației;- Să <i>cunoască</i> strategiile globale de control și prevenire a bolilor netransmisibile;- Să <i>demonstreze</i> capacitate de rezolvare a unor probleme practice legate de analiza morbidității a populației;- Să <i>aplice</i> metodele de calcul al indicatorilor morbidității;- Să <i>integreze</i> cunoștințele în domeniul analizei morbidității cu alte discipline.	<ol style="list-style-type: none">1. Definiții ale sănătății și bolii. Morbiditate: noțiune, metode de studiere, surse de informații. Tipuri de morbiditate în funcție de sursele de informație.2. Indicatori de morbiditate: incidența și prevalența. Incidența cumulativă (incidența riscului) și densitatea incidenței. Prevalența de moment și prevalența de perioadă. Interrelația dintre incidența și prevalența.3. Clasificarea Internațională a Maladiilor și a Cauzelor de Deces.4. Consecințele bolii. Dizabilitatea. Dimensiunile dizabilității conform OMS. Povara globală a bolilor (Global burden of disease). Anii potențiali de viață pierduți (YPLL) și Anii de viață ajustați cu incapacitate (DALY);5. Expertiza pentru determinarea dizabilității și capacității de muncă. Noțiuni de bază;6. Bolile netransmisibile: definiție, tipuri, factori de risc și nivelurile de prevenție. Screening-ul. Sistemele de supraveghere a factorilor de risc comportamentali în lume.7. Strategii globale de control și prevenție a bolilor netransmisibile. Evaluarea indicatorilor de sănătate în Comunitatea Europeană și lume: indicatorii principali de sănătate în Europa (ECHI); Cadrul Global de monitorizare pentru bolile netransmisibile (GMF).
Capitolul 3. Managementul și organizarea sistemelor de sănătate	
<ul style="list-style-type: none">- Să <i>definească</i> sistemul de sănătate, funcțiile, obiectivele și rezultatele finale ale acestuia conform OMS;- Să <i>cunoască</i> modalitățile de finanțare a sistemelor de sănătate în lume și în Republica Moldova;- Să <i>demonstreze</i> capacitate de a efectua analiza comparativă a sistemelor de sănătate;- Să <i>aplice</i> metodele de analiză a calității serviciilor medicale;- Să <i>integreze</i> cunoștințele de management cu alte discipline (studii, analize, etc.) și cariera medicului.	<ol style="list-style-type: none">1. Sistemul de sănătate: definiție, funcții și obiective finale ale acestuia conform OMS.2. Funcția de finanțare a sistemului de sănătate. Modalități principale de finanțare a sistemelor de sănătate. Clasificarea sistemelor de sănătate în funcție de fluxul financiar.3. Finanțarea sistemului de sănătate de la bugetul de stat. Caracteristici, avantaje și dezavantaje.4. Finanțarea sistemului de sănătate prin asigurări de sănătate. Asigurarea socială de sănătate. Asigurarea privată de sănătate. Caracteristici, avantaje și dezavantaje.5. Organizarea sistemului de plată și de furnizare a serviciilor. Principalele modalități de plată a serviciilor medicale: plata per serviciu, plata per caz tratat, plata per zi de îngrijiri/spitalizare, bugetul global etc.6. Organizarea sistemelor de sănătate în lume și în Republica Moldova. Analiza calității serviciilor medicale;

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 5/7

Obiective	Unități de conținut
	7. Asistența medicală de urgență, asistența medicală primară, asistența medicală specializată de ambulator, asistența medicală spitalicească, asistența medicală acordată mamei și copilului (serviciul perinatal). Evaluarea și analiza indicatorilor. Legislația sanitară specifică activității în sistemul de sănătate în Republica Moldova.

VII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ Competențe profesionale (specifice) (CS)

CP5

- Cunoașterea conceptelor și a noțiunilor de bază referitoare la medicină socială și managementul;
- Capacitățile de a efectua o analiză a stării de sănătate a populației, bazându-se pe indicatorii demografici și epidemiologici;
- Cunoașterea strategiilor globale de control și prevenire a bolilor netransmisibile, precum și a sistemelor de evaluare a indicatorilor sănătății populației în Comunitatea Europeană și lume;
- Capacitățile de a ține ore de informare și educație pentru sănătate cu diferite teme, de a promova starea de sănătate a populației;
- Dezvoltarea valorilor morale și a eticii profesionale.

CP6

- Însușirea principiilor de organizare a sistemelor de sănătate în lume și a metodelor de analiză a activității acestora;
- Evaluarea și interpretarea corectă a indicatorilor de activitate a serviciilor de sănătate pentru sporirea calității serviciilor medicale.

✓ Competențe transversale (CT)

CT1

- Utilizarea cunoștințelor de medicină socială și management în contextul altor discipline, precum și în activitatea practică;
- Cunoașterea și aplicarea prevederilor actelor legislative și normative, care reglementează sistemul de sănătate.

CT2

- Dezvoltarea și responsabilizarea studentului;
- Deschiderea către învățarea pe tot parcursul vieții.

CT3

- Implicarea activă în activitățile didactice;
- Abilitatea de interacțiune socială, dezvoltarea comunicării orale și scrise.

✓ Finalități de studiu

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- Însușirea problematicii specifice a disciplinei "Medicină socială și management" și corelarea acesteia cu cunoștințele dobândite în cadrul altor discipline;
- Analiza, explicarea și interpretarea unor fenomene care caracterizează starea de sănătate a populației (mortalitatea, morbiditatea) în corelație cu factorii și condițiile care o influențează;
- Cunoașterea, înțelegerea noțiunilor și conceptelor de bază ale managementului în general și ale managementului furnizării de servicii medicale în special, utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională;
- Înțelegerea principiilor de organizare și de funcționare a sistemelor de sănătate în lume;
- Însușirea principiilor de organizare a sistemului de plată și de furnizare a serviciilor medicale și a metodelor de analiză a activității acestora;
- Formarea capacităților de a realiza o cercetare științifică privind evaluarea stării de sănătate a populației.

Notă. Finalitățile disciplinei (se deduc din competențele profesionale și valențele formative ale conținutului informațional al disciplinei).

VIII. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
-----	---------------------	------------------------	----------------------	---------------------

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 6/7

1.	Lucrul cu sursele informaționale	Descifrarea și studierea notițelor de curs. Studiul după recomandările metodice sau support de curs. Studiarea bibliografiei obligatorii și suplimentare.	Capacitatea de analiză și sinteză, abilitatea de interpretare, explicare și prezentare a materialului didactic	Pe parcursul cursului
2.	Rezolvarea problemelor practice	Rezolvarea problemelor practice se efectuează după analiza informației la tema respectivă din recomandările metodice. Unele probleme practice pot fi rezolvate la calculator cu ajutorul programului MS Office EXCEL.	Corectitudinea calculelor, calitatea interpretării și formulării concluziilor.	Pe parcursul cursului

IX. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

- Metode de predare și învățare utilizate**

Pentru însușirea mai eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic, la predarea disciplinei "Medicina socială și management" sunt utilizate atât metode tradiționale (expunerea, conversația, exercițiul), cât și cele moderne: metode de învățare activă bazată pe soluționarea problemelor (problem based learning), studiul de caz, metoda proiectelor, modelarea.

În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Pentru formarea deprinderilor practice în cadrul lecțiilor se utilizează instruirea/ autoinstruirea asistată de calculator (MS Office EXCEL). Lucru individual include: studiul suportului de curs, studiul bibliografiei obligatorii și suplimentare, rezolvarea problemelor practice, autoinstruirea asistată la calculator, lucrul cu subiectele pentru examen.

- Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)**

În cadrul prelegerilor și lucrărilor practice sunt folosite Tehnologiile Informaționale de comunicare – prezentări PowerPoint.

- Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)**

Curentă:

- Proba test grilă asistată la calculator nr.1 – Analiza demografică a stării de sănătate a populației;
- Proba test grilă asistată la calculator nr.2 – Analiza morbidității populației și managementul sistemelor de sănătate.

Nota semestrială reprezintă media a două lucrări de control.

Finală: Examen.

Examenul la disciplina „Medicină socială și management” este format din examen tip test-grilă. Proba test-grilă este formată din variante a câte 50 teste, dintre care 40% sunt complement simplu, 60% de teste sunt complement multiplu. Studentul are la dispoziție în total 50 de minute pentru a răspunde la test.

Subiectele pentru examen se aprobă la ședința catedrei și se oferă studenților la începutul modulului.

La examen nu sunt admiși studenți cu media anuală sub nota 5,0, precum și studenții, care nu au recuperat absențele de la lucrările practice.

Nota finală se va alcătui din nota semestrială (cota-parte 0,5) și nota pentru examen (cota-parte 0,5).

Evaluarea cunoștințelor se apreciază cu note de la 1,00 la 10,00, după cum urmează:

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	D
6,01-6,50	6,5	
6,51-7,00	7	C
7,01-7,50	7,5	
7,51-8,00	8	B
8,01-8,50	8,5	
8,51-8,00	9	A
9,01-9,50	9,5	

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ

Redacția: 06

Data: 20.09.2017

Pag. 7/7

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
9,51-10,0	10	

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. Obligatorie:

1. **TINTIUC D** (ed.), **GROSSU IU, et al.**, 2007. *Sănătate publică și management*, CEP "Medicina", Chișinău, Universitatea de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu", 896 p.
2. **OBREJA G.**, 2019. *Sănătatea populației. Modalități de măsurare*. Recomandări metodice pentru disciplina Medicină socială și management pentru studenți de la medicină. Chișinău: Medicina, 102 p.

B. Suplimentară:

3. **PENINA O., RAEVSCHI E.**, 2016. *Overview of demography*. Methodological recommendations for the course in Social Medicine & Health Management for medical students. Chisinau: Medicina, 2016, 32p.
4. **RAEVSCI E., PENINA O., OBREJA G.**, 2017. *Measuring population health: approaches to noncommunicable disease prevention and control*. Methodological recommendation for the course in Social medicine & Health management for medical students. Chisinau: Medicina, 38p.
5. **TULCHINSKY T., VARAVIKOVA E.**, 2003. *Nouă sănătate publică: introducere în secolul XXI*. Chișinău, 723p.